

- розширення сфери послуг;
- дотації на створення робочих місць, пільги при найманні, допомога малому і середньому бізнесу;
- інвестиційні фонди міністерств і відомств.

Отже, активно проводячи дані заходи, можна суттєво зменшити рівень безробіття. Це дозволить підвищити рівень зайнятості, особисті доходи населення, шляхом створення нових робочих місць. Це в свою чергу приведе до розвитку виробництва і підвищення рівня розвитку національної економіки. Центральним елементом політики зайнятості повинна стати економічна політика, спрямована на поживлення ділової активності, проведена одночасно з придушенням інфляції, зміною фізично і морально застарілого виробничого апарата й усунення причин, що породили його низьку ефективність.

Список бібліографічних посилань

1. Проблеми безробіття в Україні. URL: <http://www.refine.org.ua/pageid-5001-1.html> (дата звернення: 27.03.2018).
2. Безробіття в Україні зростає під впливом економічних факторів та застарілої системи освіти. 21 берез. 2017 р. URL: <http://www.bakertilly.ua/news/id1149> (дата звернення: 27.03.2018).
3. Пропозиції щодо подолання безробіття. URL: <http://www.uaeconomic.com/ulens-751-1.html> (дата звернення: 27.03.2018).

Одержано 17.04.2018

УДК 33.012

Ганна Сергіївна ВОДОЛАГА,

студентка групи ФБСдср-17-1 факультету № 6 ХНУВС

Науковий керівник: професор кафедри економіки та фінансів

факультету № 6 ХНУВС доктор економічних наук, професор Садиков М. А.

ЗМІШАНА ЕКОНОМІЧНА СИСТЕМА ТА ЇЇ ОСНОВНІ РИСИ

Змішана економіка – це економіка, у якій ряд рішень з розподілу ресурсів приймається приватними компаніями та господарствами, а деякі приймаються урядом країни, яка з'явилася у відповідь на недоліки ринкової системи. Не дивлячись на те, що ринкова економіка досить демократична, володіє гнучкістю, здатна швидко реагувати на зміни ринкового середовища та пристосовуватися до них, вона все ж таки породжує серйозні проблеми – монополізм, безробіття, великий розрив між рівнем забезпеченості та бідності й багато інших. Ці небажані тенденції у змішаній економіці ліквідуються шляхом державного регулювання [1; 2].

Термін «змішана економіка» вміщує поняття сучасної економіки багатьох розвинутих демократичних країн, в рамках відсутності абсолютної ринкової економіки: більша частина господарства знаходиться у приватних руках [3]. Проте важливі її сфери: залізниця, паливно-енергетичний комплекс, освіта, охорона природи, соціальний захист – належать державі та уряд впливає на економічні та соціальні процеси. При цьому піклування деяких держав про розвиток соціальної сфери настільки сильне, що їхню економіку називають соціально-ринковою. Отже, змішана економіка – це система, що базується на гнучкому механізмі державного втручання у соціально-економічні процеси, при чому як ринок так і держава не переважають один над одним. Таким чином характерною рисою змішаної економіки є гармонійне поєднання позитивних якостей ринкової і централізованої систем.

В умовах змішаної економіки уряди мають право переводити у державну власність неблагополучні фірми, діяльність яких вважається життєво необхідною для національних інтересів.

Змішаною називається економіка, у якій держава відіграє важливу роль у спрямуванні інвестиційної діяльності приватних підприємств за допомогою так званої промислової політики, у регулюванні бізнесу відповідно до національних інтересів.

Основні риси:

- функціонування економіки на засадах плюралізму форм власності – приватної, колективної, державної та розмаїття форм господарювання – оренди, акціонування, кооперації, партнерства;
- розвиток державного підприємництва і формування державного сектору економіки;
- макроекономічне прогнозування, планування і програмування розвитку економіки загалом та її окремих галузей;
- розподіл і перерозподіл державою ресурсів і доходів на основі формування державного бюджету та державних фінансів, здійснення податкової політики і соціального регулювання;
- модифікація ринкового ціноутворення внаслідок запровадження внутрішньо фірмових (трансфертних) цін і державного регулювання цін на ресурси і продукти;
- державне регулювання науково-технічного та інноваційного розвитку;
- регулювання державою та профспілками умов, оплати та ринку праці;
- соціалізація економічної системи капіталізму на засадах соціального страхування і соціального захисту населення, соціального партнерства;
- підтримання конкурентних умов господарювання і запобігання монополізму.

Так як це змішаний тип економічної системи, то, звичайно, зазнали змін й основні положення вільного ринку, а особливо конкуренції. Конкуренція в умовах модернізованої економічної системи поповнюється явищем про домову цінової політики, що може негативно вплинути на баланс «покупець-продавець». Це може привести до обмеження умов вибору товарів для покупця. Новим виробникам вже не так легко пробитися на ринок товарів.

Розрізняють основні типи недосконалої конкуренції:

- монополістична конкуренція – коли на ринку різні виробники пропонують схожі товари, але хочуть придати їм специфічного забарвлення;
- олігополістична конкуренція – характеризується наявністю декількох виробників, що контролюють ринок товарів деякої галузі.

Розвиток приватної власності в умовах змішаної економічної системи гармонійно доповнюється поширенням колективної форми власності та модифікується внаслідок підприємницьких дій самої держави. Результатом цього є різноманітність форм власності й господарювання, притаманна сучасним розвиненим економічним системам.

Американський економіст П. Самуельсон виокремлював такі основні види державної економічної діяльності: безпосередній державний контроль над економікою з використанням переважно економічних важелів; державне виробництво, коли держава виступає підприємцем, розвиваючи державний сектор економіки; забезпечення суспільного споживання, коли держава виступає споживачем і покупцем певних видів продукції через систему державних замовлень, контрактів, закупівель; державне соціальне забезпечення, що розвивається на основі соціальних трансфертних платежів з державного бюджету.

Розвиток приватної власності в умовах змішаної економічної системи гармонійно доповнюється поширенням колективної форми власності та модифікується внаслідок підприємницьких дій самої держави. Результатом цього є різноманітність форм власності й господарювання, притаманна сучасним розвиненим економікам. Однак між способами виникнення приватного і державного секторів сучасної економіки існує глибока відмінність: приватний сектор справедливо асоціюється з первинними основами ринкового господарства, тоді як для державної власності еволюційний шлях розвитку не характерний.

Список бібліографічних посилань

1. Бандурка О. М., Петрова К. Я., Удодова В. І. Державне регулювання економіки : підручник. Харків : Вид-во Ун-ту внутр. справ, 2000. 160 с.
2. Гесць В., Грищенко А. Економічні засади правового регулювання господарських відносин. *Економіка України*. 2008. № 5. С. 4–20.
3. Кульчицький Б. Сучасні економічні системи : навч. посіб. Львів : Афіша, 2004. 279 с.

Одержано 17.04.2018

УДК 330.101

Дарина Олегівна КЛИМЕНКО,

студентка групи Ф-6-ПЗдср-17-2 ХНУВС

Науковий керівник: доцент кафедри економіки та фінансів

факультету № 6 ХНУВС кандидат економічних наук Лісна І. Ф.

ТІНЬОВА ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ

Основне завдання сучасної держави стосовно її громадян полягає у виконанні соціальної функції, пов'язаної з наданням благ і гарантій членам суспільства. Для цього держава формує для свого розпорядження необхідну кількість фінансових ресурсів у вигляді централізованих фондів грошових коштів, які б забезпечували виконання взятих зобов'язань. Проте процеси реформування та побудови соціально орієнтованої економіки в Україні нагтовхуються на багато гострих проблем, головною з яких є нестача у державі фінансових ресурсів для організації та забезпечення дієвих економічних перетворень, відчутних як для господарюючих суб'єктів, так і пересічних громадян. Вирішенню проблеми поповнення ресурсної бази державних фінансів сприятимуть швидкі темпи розвитку вітчизняної економіки, однак виконання такого завдання можливе лише за умови залучення до офіційного господарського обороту підприємницького капіталу, задіяного поза межами чинної державної регламентації – у сфері неофіційних економічних відносин, що отримали назву «тіньова економіка».

Особливу увагу феномен тіньової економіки привертає до себе через: значну масштабність тіньового сектора; відносну його самостійність як елемента господарської системи держави, що виконує найважливіші її господарські функції, шляхом паралельного дублювання діяльності офіційних економічних інститутів; негативний вплив на ділову репутацію країни у взаємовідносинах із міжнародними фінансовими організаціями та інвесторами з огляду на можливість отримання зовнішніх позик і надходження іноземних інвестицій та загалом на формування майбутнього економічного, соціального та політичного порядку.

Наявність тіньового сектора стає глобальною проблемою сучасності. В Україні вирішальну роль у його розвитку зіграли повільні темпи і непослідовність економічних перетворень, тому тіньова економіка виступає не стільки причиною, скільки наслідком деформації легальної економіки.

Виходячи з твердження О. Й. Пасхавера щодо того, що тіньова економіка є породженням маргіналізації суспільства або тіньова економіка стає причиною маргіналізації суспільства в Україні, хочеться зазначити наступне. Дійсно, перші дослідники тіньової економіки, зокрема К. Харт, виходили з того, що насправді причиною тінізації суспільства була маргіналізація, але, як з'ясувалося пізніше, тіньова економіка існує та розвивається і в розвинених країнах світу. Це дало підстави зробити висновок, що умовою поширення тінізації є не стільки маргіналізація суспільства, скільки недосконалість ринкових відносин, що проявляється в суперечливому та стихійному їх характері, а також завдяки можливості тіньової економіки пристосовуватись до нових умов, її мобільності та маловитратності.

Поширення і масштабність тіньової економіки в Україні зумовлюється відсутністю усталених норм і правил економічної діяльності, їхніми постійними змінами та невідповідностями вимогам часу. Отже, вигідніше працювати в «тіні». Така ситуація призвела до інституціоналізації тіньової економіки в Україні, яка представлена закріпленням поведінки суб'єктів тіньового сектору в певні організаційно стійкі форми, що визнаються всіма учасниками такої діяльності. Тому потрібно проводити з боку держави виважену соціально-економічну політику, яка має включати заходи з детінізації економіки.

Одержано 17.04.2018

